

עין משפט‏**ג**‏**נר מצוה**

צח:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

מסורת הש"ס

א) ג"ק לה: וש"נ,
ב) ג"ק קד, א) לעיל פ:,
ד) [שמות כג], ה) [קדושין כ:], ו) [במדבר ה, ו] והא דקאמר לעיל דרב נחמן מוקי לה בתרמי ה"ה לרב יהודה מוקי לה הכי אלא משום שצריך [לן] לפרש הכי הוי מחויב שבעה [נקט ר"נ] אכל הויא דהמוכר כו'. רש"ל,

הגהות הגר"א

[א] גב' (ומה שהודה לו לא טענו) תא"מ וי"ב לפי רש"י הוא מיותר אכל לפי הראב"ד דלא קחשיב לה היך אחי שפיר (דקדושת הגמ' משום דמי לחטין ושטרין ועי' רא"ש): [ב] תוס' ד"ה ה"ג ונראה כמו כו'. י"ב וכו' הרא"ש וטור אכל הרמב"ם ל"ג כאן ואח"ל:

שבעת היסת כמו פוגם כתובה ועד אחד מעיד שהיא פרועה פרק הכותב (כמוצות דף פו.) ועוד אור"ת דרב יהודה מוקי נמי מתני' כר"ג ואיכא חדא דהודאה והכי פריך מה שטענו לא הודה לו כלומר למה ישבע ששכורה מתה היה לו לישבע ששאלה קיימת והיא אותה שמחזיר לו ולהשיב על טענתו שאומר שאלה מתה ומשני ע"י גלגול כיון דצריך לישבע על אותה שמתה שכדרכה מתה אוקמה רבנן אידך שבעה נמי עלה בגלגול טעוב לעשות צ' שבעות על פרה אחת יותר מעל צ' פרות ‏^(א)אכל הויא דהמוכר הבית (צ"צ דף ע.) ליכא לאוקמי כגון דאיכא פרה אחת של הודאה דלוקמה דליכא הודאה ומיתי ליה שפיר:

שאלה **בבעלים שברה שלא בבעלים מהו.** משמע אכל שברה צנעלים וחזר ושכרה שלא צנעלים פשיטא דשכירות דקיימא קיימא וא"ת דאמרין לעיל (דף לו:) דלחיא שכירות צנעלים ומפקע שכירות שלא צנעלים אלמא אין שניה מתחברת עם הראשונה וי"ל דגזירת הכתוב הוא דבכל היכא דאיכא צנעלים או כראשונה או צעניה פטור:

ה"ג **בקונטרם בבעיא ש"שיית את"ל** ‏^אכיון דשייבא במקצת כמאן דשייבא בבולח לא אמר. ומימה דא"כ מאי צעי צנעיא רביעית שכרה צנעלים שאלה שלא צנעלים וחזר ושכרה מהו אי חזרה שכירות לדוכתה או לא הא כיון דשאינה שבאמצע לא חשיבא צנעלים היכי תיהדר שכירות לדוכתה ליחשב צנעלי' אחרי שכר פסקו הצעלים בשאינה שבאמצע אין זו סכרא כלל ואין לפרש דצעיא רביעית אינה לפי את"ל שאמרנו אלא לפי מה שנאמר את"ל דאמרין כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא ככולה דמי ומספקא ליה כיון דלא פסקו הצעלים הדרא לדוכתה או דלמא לא הדרא לדוכתה דשאלה מפסקא דהואיל דמחמת השאינה אין שכירות האחרון יכול ליחשב צנעלים דתרי שייכי לא אמרינן לא הדרא נמי לדוכתה דא"כ היה לו לגמ' לפרש את"ל דאמר ועוד דא"כ

למה הוצרך לומר צנעיא ג' את"ל לא אמר כיון דאפי' אמר א"ש הצעיא כי היכי דצעיא ד' חזרה לאת"ל דאמר [ב] ונראה כמו שהיה כתוב בספרים צנעיא שלשית ואת"ל דאמרין כיון דשייכא במקצת כמו ששייכא ככולה דמי וכן משמע צפי' הקונטרס שכן היה בספרו אלא שהוא הגיה לא אמר' ופשיטא ליה לגמרא דאי לא אמרינן שאלה צנעלים ושכרה וחזרה ושאלה לא הדרא שאילה לדוכתה דכיון דאינה ראויה להתחבר עם השכירות שלפניה אפילו נעשה שכירות עצמו צנעלים איפסיקא לה שכירות דלא הדרא לדוכתה אע"ג שלא פסקו צעלים באמצע אכל את"ל דאמר מיצעיא ליה אם חזרה שאלה לדוכתה דכיון דראויה להתחבר עם השכירות שלפניה אילו נעשה שכירות עצמה צנעלים השתא נמי שלא נעשה צנעלים לא הוי הפסק והדרא לדוכתה או דלמא לא הדרא כיון שהשאינה

אינה יכולה להתחבר עם השכירות שלפניה וליחשב מכחה שאילה צנעלים משום דשכירות עצמה לא נעשה צנעלים אלא משום דשייכא בשאינה שלפניה ותרי שייכי לא אמרינן והוי הפסק ולא תחזור השאלה לדוכתה וכן צעיא רביעית ואין הרביעית הולכת באת"ל לכן לא קאמר זה את"ל ואם תפשט שלשית נפשוט גם רביעית: **ואמר** ‏^אלו השואל שלח ושלחה ומתה חייב וכן בשעיה שמחזירה. מימה דנהגול קמא (צ"ק דף קד. וס.) אמר שמואל אין משלחין מעות בדיוקני אפילו עדים תחומים עליה ופריך אלא לשמואל מאי תקנתיה ומשני כי הא דר' אבהו כו' דמהני מה שכותב התקבלתי והשתא בלא התקבלתי מהני אם יוכל לכתוב שלא לי דאין סכרא לחלק צין כותב לאומר פא"פ דכי היכי דמהני באומר מהני נמי בכותב ומאי קשה ליה דקאמר ומאי תקנתיה האיכא תקנתא טעבא שיכתבו לו העדים ויחתמו שפלוני אמר לך שתשלח ויש לומר דפשיטא שמואל תקנות בפשיטות לשמואל כמו לרבי יוחנן ואינו אומר מאי תקנתיה אלא לפי שרואה להציא מרבי אבא ולאסוקי דאפילו התקבלתי לא מהני אם מת משלח ונפלו נכסי קמי יתמי קודם שצא ליד שליח ואין תקנתא אלא בהרשאה:

חדא **להד"מ כו'.** הרי כפירה וחדא אין בעידן דשאלה מתה הרי הודאה: **ואמאי מה שטענו לא הודה לו.** אע"ג דאוקימנא כדופר ומודה ה"מ לר"ג מיהו מתני' לרב הונא ורב יהודה דקתני ואמאי ישבע הרי אין כאן הודאה במקצת: **אישטעב לי איזו מיהת.** ואפי' היא שכורה יש לי עליך שבעה שכן

הוא כדצריך דלית לן דרמי בר חמא דצעי כפירה והודאה בשומרים דסבירא לן כמ"ד עירוב פרשיות כתיב כאן וכי כתיב כי הוא זהו אמלוג הוא דכתיב וגלגול שבעה מן המורה היא ‏^אמואמרה האשה אלמן אלמן ‏^בכדרשינן בטרטה (דף יח.): **שאלה צנעלים.** וקודם שהחזירה חזר ושכרה מיניה וצשעת שכירתו לא היה עמו במלאכתו ונגנבה או אצרה צימא שכירות מהו: **מי אמרי' שכירות לחוד קיימא.** ומילתא אחריתא היא ואע"ג דכי משך לה מעיקרא צנעלים היא ומו לא הדר משך לה מחייב ליה דנשעת שכירות ברשותו היתה ולא מיחסרא משיכה וקני חזירו באמירה ולעולם קנין אחריתי היא ושלא צנעלים היא: **או דלמא שכירות בשאלה מישך שייכא.** כל חזיב שוכר דגניבה ואצידה ישנן בשאלא ולא הוסיף כלום ומחמת משיכה ראשונה צאו לו והויא צנעלים הואי ופטור: **שכרה צנעלים.** וקודם שהחזירה חזר ושאלה ממנו שלא צנעלים ומתה כדרכה וחזב זה לא מחמת משיכה ראשונה צא עליה דהא חזוב שאלה לא שייך בשכירות מהו מי אמרי' שאלה לענין אונסין בשכירות ודאי לא שייכא ובחזב דמחמת קנין שלא צנעלים צא לו או דלמא כיון דשייכא במקצת דחזוב גניבה ואצידה שעליו יש לתלות במשיכה ראשונה כמאן דשייכא ככולה דמי ופטור אף באונסין: **אס"ל כיון דשייכא כו'.** איני יודע להעמידו ולא גרסי' ליה. אלא ה"ג ואס"ל לא אמרינן כיון דשייכא **במקצת כו'.** **שאלה צנעלים שכרה שלא צנעלים וחזר ושאלה שלא צנעלים.** הדרא שאלה לדוכתה ואזיל בתר משיכה שאלה קמייתא דהויא צנעלים: **בתנ"י ציד בנו.** המשאיל שלחה לו לשואל ציד בנו של

משאיל: או ציד בנו [ציד עבדו] או ציד שלומו של שואל [ומהא] פטור.

אם מתה דרך פליגי בה רבה ורב חסדא דנהגול קמא (צ"ק דף קד.) רב חסדא מתוך לה להאי שלומו דשואל דמתני' בשכירו ולקטיו שדר צביתו אכל אין עדים שהוא שלומו דאי איכא עדים הוי שליח וחייב השואל באונסין משמסרו לו רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים לאו שליח הוא להתחייב ע"י באונסין דה"ק ליה איניש מהימנא הוא אי צעית לשדורי צדיה שדר: **וכן נשעה שמחזירה.** אם שלח השואל ציד בנו ועבדו או שלומו או ציד עבדו ושלומו של משאיל לא יצאה מרשותו של שואל עד שמצא ליד המשאיל ואם מתה דרך חייב אמר לו המשאיל שלחה לי או שאומר לו השואל הריני משלחה וכו' וא"ל המשאיל שלח ושלחה ומתה פטור: **גמ'** **ציד**

משאיל יכולה להתחבר עם השכירות שלפניה ולהשב מכחה שאילה צנעלים משום דשכירות עצמה לא נעשה צנעלים אלא משום דשייכא בשאינה שלפניה ותרי שייכי לא אמרינן והוי הפסק ולא תחזור השאלה לדוכתה וכן צעיא רביעית ואין הרביעית הולכת באת"ל לכן לא קאמר זה את"ל ואם תפשט שלשית נפשוט גם רביעית: **ואמר** ‏^אלו השואל שלח ושלחה ומתה חייב וכן בשעיה שמחזירה. מימה דנהגול קמא (צ"ק דף קד. וס.) אמר שמואל אין משלחין מעות בדיוקני אפילו עדים תחומים עליה ופריך אלא לשמואל מאי תקנתיה ומשני כי הא דר' אבהו כו' דמהני מה שכותב התקבלתי והשתא בלא התקבלתי מהני אם יוכל לכתוב שלא לי דאין סכרא לחלק צין כותב לאומר פא"פ דכי היכי דמהני באומר מהני נמי בכותב ומאי קשה ליה דקאמר ומאי תקנתיה האיכא תקנתא טעבא שיכתבו לו העדים ויחתמו שפלוני אמר לך שתשלח ויש לומר דפשיטא שמואל תקנות בפשיטות לשמואל כמו לרבי יוחנן ואינו אומר מאי תקנתיה אלא לפי שרואה להציא מרבי אבא ולאסוקי דאפילו התקבלתי לא מהני אם מת משלח ונפלו נכסי קמי יתמי קודם שצא ליד שליח ואין תקנתא אלא בהרשאה:

אמר